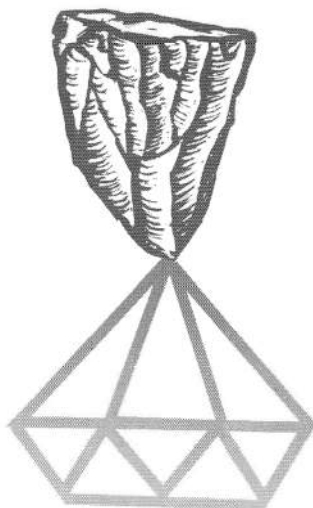

KATARZYNA PYŻEWICZ

INWENTARZE KRZEMIENNE
SPOŁECZNOŚCI MEZOLITYCZNYCH
W ZACHODNIEJ CZĘŚCI NIŻU POLSKIEGO
Analiza funkcjonalna

Zielona Góra 2013

Recenzenci:

dr hab. prof. UAM Dobrochna Jankowska, dr hab. prof. UMK Jolanta Małecka-Kukawka

Redakcja techniczna i korekta: Alina Jaszewska

Layout i skład: Bartłomiej Gruszka

Projekt okładki: Katarzyna Niklas

Tłumaczenie: Nahum Korda

Ryciny: Witold Gruźdź, Katarzyna Pyżewicz

© Copyright by Wydawnictwo Fundacji Archeologicznej, Zielona Góra 2013

ISBN: 978-83-932546-6-8

Adres wydawnictwa:

Wydawnictwo Fundacji Archeologicznej

ul. Ceramiczna 2

65-954 Zielona Góra

e-mail: archekon@interia.pl, biuro@fundacjaarcheologiczna.pl

www.fundacjaarcheologiczna.pl

www.wydawnictwofa.pl

SPIS TREŚCI

I. WSTĘP	9
I.1. Cel i zakres tematyczny pracy	9
I.2. Źródła archeologiczne	10
I.3. Sposób opracowania źródeł	11
I.4. Konstrukcja pracy	12
I.5. Terminologia	12
II. BADANIA FUNKCJI MATERIAŁÓW KRZEMIENNYCH	13
II.1. Rozwój badań traseologicznych	13
II.2. Analiza funkcjonalna materiałów krzemianych w polskiej archeologii	16
II.3. Możliwości i ograniczenia metody	17
III. METODYKA	20
III.1. Wyposażenie techniczne	20
III.2. Procedura czyszczenia materiałów krzemianych	20
III.3. Identyfikacja i dokumentacja śladów	20
III.4. Rodzaje obserwowalnych śladów	21
III.4.1. Ślady użytkowe	21
Wykruszenia	21
Zaokrąglenia	21
Ślady liniowe	21
Wyświecenia	22
Pozostałości organiczne i nieorganiczne	22
III.4.2. Ślady postdepozycyjne	22

IV. EKSPERYMENTY	24
IV.1. Rola eksperymentów w badaniach funkcjonalnych materiałów krzemienych – założenia teoretyczne	24
IV.2. Charakterystyka eksperymentów oraz wyników analiz mikroskopowych	28
IV.2.1. Technologia obróbki materiałów krzemienych	28
IV.2.1.1. Dane archeologiczne	29
IV.2.1.2. Testy eksperymentalne	29
IV.2.1.3. Obserwacje mikroskopowe	30
IV.2.2. Czynności związane z polowaniem (wykorzystanie mikrolitów jako elementów broni miotanej)	31
IV.2.2.1. Dane archeologiczne	31
IV.2.2.2. Testy eksperymentalne	32
IV.2.2.3. Obserwacje mikroskopowe	33
IV.2.3. Wyprawianie skóry	36
IV.2.3.1. Dane archeologiczne i etnograficzne	36
IV.2.3.2. Testy eksperymentalne	37
IV.2.3.3. Obserwacje mikroskopowe	37
IV.2.4. Obróbka kości i poroża	38
IV.2.4.1. Dane archeologiczne	38
IV.2.4.2. Testy eksperymentalne	39
IV.2.4.3. Obserwacje mikroskopowe	40
IV.2.5. Ćwiartowanie zwierzyny oraz cięcie mięsa	41
IV.2.5.1. Dane archeologiczne	41
IV.2.5.2. Testy eksperymentalne	42
IV.2.5.3. Obserwacje mikroskopowe	42
IV.2.6. Obróbka drewna i roślin zielnych	43
IV.2.6.1. Dane archeologiczne	43
IV.2.6.2. Testy eksperymentalne	44
IV.2.6.3. Obserwacje mikroskopowe	45
IV.2.7. Krzesanie ognia	46
IV.2.7.1. Dane archeologiczne i etnograficzne	46
IV.2.7.2. Testy eksperymentalne	46
IV.2.7.3. Obserwacje mikroskopowe	46
IV.2.8. Obróbka muszli	47
IV.2.8.1. Dane archeologiczne	47
IV.2.8.2. Testy eksperymentalne	47
IV.2.8.3. Obserwacje mikroskopowe	47
IV.3. Podsumowanie	48
Tablice 1-50	51

V. ANALIZA	101
V.1. Materiały krzemienne ze stanowiska Wojnowo 3	101
V.1.1. Charakterystyka stanowiska	101
V.1.2. Opis materiału	101
V.1.3. Wyniki analiz mikroskopowych	102
V.1.3.1. Ślady związane z elementami zastosowanej technologii	102
V.1.3.2. Elementy broni miotanej	105
V.1.3.3. Narzędzia związane z obróbką skóry	105
V.1.3.4. Noże do cięcia mięsa	107
V.1.3.5. Narzędzia do obróbki poroża/kości	108
V.1.3.6. Pozostałe narzędzia	109
V.1.4. Podsumowanie	109
Tablice 51-70	112
V.2. Materiały krzemienne ze stanowiska Jastrzębia Góra 4	132
V.2.1. Charakterystyka stanowiska	132
V.2.2. Opis materiału przeznaczonego do badań	132
V.2.3. Wyniki analiz mikroskopowych	134
V.2.3.1. Ślady związane z elementami zastosowanej technologii	134
V.2.3.2. Elementy broni miotanej	136
V.2.3.3. Noże do cięcia mięsa i skóry	138
V.2.3.4. Narzędzia skrobiące do skóry	139
V.2.3.5. Narzędzia do obróbki roślin i drewna	139
V.2.3.6. Pozostałe narzędzia	141
V.2.4. Podsumowanie	142
Tablice 71-93	146
V.3. Materiały krzemienne ze stanowiska Turowiec 3	169
V.3.1. Charakterystyka stanowiska	169
V.3.2. Opis materiału przeznaczonego do badań	169
V.3.3. Wyniki analiz mikroskopowych	170
V.3.3.1. Ślady związane z elementami zastosowanej technologii	170
V.3.3.2. Elementy broni miotanej	172
V.3.3.3. Noże do cięcia mięsa i skóry	174
V.3.3.4. Narzędzia skrobiące do skóry	175
V.3.3.5. Narzędzia do obróbki drewna i roślin zielnych	176
V.3.3.6. Narzędzia do obróbki kości lub poroża	178
V.3.3.7. Pozostałe narzędzia	179
V.3.4. Podsumowanie	179
Tablice 94-118	183

V.4. Materiały krzemienne ze stanowiska Żuławka 13	208
V.4.1. Charakterystyka stanowiska	208
V.4.2. Opis materiału przeznaczonego do badań	208
V.4.3. Wyniki analiz mikroskopowych	209
V.4.3.1. Tylczaki	209
V.4.3.2. Półtylczaki	209
V.4.3.3. Trójkąty	210
V.4.3.4. Fragmenty zbrojników	212
V.4.3.5. Ciosaki	212
V.4.3.6. Piki	213
V.4.4. Podsumowanie	213
Tablice 119-136	216
VI. SPOŁECZNOŚCI ZBIERACKO-ŁOWIECKIE W ZACHODNIEJ CZĘŚCI NIŻU POLSKIEGO W KONTEKŚCIE ANALIZ FUNKCJONALNYCH	233
VI.1. Wstęp	233
VI.2. Sposoby obróbki surowców krzemianych	233
VI.3. Funkcja narzędzi a technika ich wykonania	239
VI.4. Sposoby użytkowania i oprawy poszczególnych typów artefaktów	240
VII. ZAKOŃCZENIE	250
Summary	253
Literatura	256